

non secus ac Judæi, circa dominicam Palmarum, vel diem Paschatis Christum intra seipsum per communionem recipiunt, eum hac die laudant, ei benedicunt, eumque saltem quoad exteriorem formam plurimum reverentur; paucis post diebus, in pristina recidunt peccata, in iis obdormiunt, ac proinde Christum quem honoraverant, postea quantum in ipsis est, dedecore et ignominia afficiunt. O peccator, ne adeo sis instabilis et inconstans; si ante Eucharistiæ sumptionem vitam mutaveris, firma et constans perseveret hæc mutatio, ita ut in pristina peccata non amplius labaris. Audi divum Bernardum dicentem: *erit filius gehennæ multipliciter, qui post indulgentiam delictorum in easdem denuo sordes inciderit*. O peccator, per prima tua peccata filius gehennæ effectus eras: mox cum penitentiam egisti et ad sacram Synaxim venisti, factus es filius Dei et filius paradisi; si autem acceptis tot beneficiis in priora labaris peccata, pluribus titulis filius gehennæ efficiaris, ac magnos iræ thesauros in inferno tibi congregabis. *Thesaurizas tibi iram in die iræ et revelationis iusti iudicii Dei*. Itaque, o peccator, cum ad sacram Synaxim accedis, vitam non mutes ad tempus et ut iterum pristina resumes peccata; muta vitam constanter, ita ut firmissimo proposito non amplius peccare decernas. Indelebili ergo characterem in animo tuo præclaram hanc Augustini sententiam hodie inscribe: *mutet vitam, qui vult accipere vitam*; illius semper recordare, ac antequam ad sacram communionem accedas muta vitam vere, totaliter et constanter; si autem his modis vitam mutaveris, æternam in cælo vitam post mortem assequeris. Amen (1).

(1) Quæ hæc concione, præsertim secunda et tertia parte tractata sunt, quamquam a catholica doctrina nil penitus abhorreat, prudenter tamen sunt fidelibus vulganda, ne dum nimium urgemus necessitatem sanctarum dispositionum ad Eucharistiæ sumptionem, plures ab hoc salutari convivio arceamus timore correptos ob rei difficultatem, quin prorsus indignos terreamus. Quod ne contingat, due distinguenda, ni fallor, classes peccatorum, qui post confessionem (de manifeste sacrilegis modo non loquimur) ad sacram synaxim accedunt aliquando: alii ex magna infirmitate, ex prava consuetudine, quam detestantur, ex

CONCIO SEPTIMA.

*Quomodo fiet istud? (Luc. 1, 34).
Antequam comedam suspiro (Job. 3, 24).*

Non amara sanctissimi patriarchæ Jobi, verum dulcia christianorum suspiria nunc mihi explicare proposui; suspiravit Job antequam vulgarem comederet panem, et suspirare debent omnes christiani antequam ad Eucharisticum panem comedendum veniant; suspiravit ille mœrore confectus et suspirare

præpotenti passione, cui forsitan non satis viriliter reluctantur, in crebriora crimina labuntur; postea rite confessi ad communionem accedunt, quam novi relapsus haud raro subsequuntur. Numquid ideo hos a divino Sacramento arceat irebit? Numquid ipse Christus non dixit: *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis?* non a corporalibus sarcinis profecto, neque a levibus noxiis, quæ animam haud onerant, verum a gravibus peccatis, quæ animam fidelem quam maxime onerant, et ad humanum incurvant? Numquid Concilium Tridentinum non vocat Eucharistiam *antidotum?* est ergo medicina quæ datur ægris, et veneno peccati lethalis infectis, non quidem eodem jam mortuis, nisi salutari confessione reviviserint; quia antidotum non mortuis, sed infirmis proficit. Hujusmodi ergo peccatores ad communionem frequentem hortandi; qui proculdubio si obtemperaverint prudentis confessarii hortationi, maximam hujus sacramenti efficaciam experientur ad quoscumque animæ morbos depellendos, prout quotidiana experientia constat. Propterea earendum ne istis urgeatur necessitas conversionis totalis et constantis ante communionem, nisi in spe firma et post plures communionem. Alia autem habet classis peccatorum, qui quandoque ex consuetudine, monitis adducti vel præceptis parentum et superiorum, quibus contraire venturum, semel, aut etiam pluries in anno communicant, quibus minimum de morum emendatione reogitent, quin eos vel gravissimorum peccatorum pudeat, quin aliquis conspiciatur fructus Sacramentorum, quæ acceperunt. Hos profecto zelo et caritate moneat ac terreat oportet sacerdos, ac etiam arceat, ut Christi mandato obtemperet dicentis: *Nobis sanctum dare combus*. Attamen et isti si dum confitentur, aliquid veræ contritionis signum et emendationis propositum exhibeant, non sunt a communione prohibendi.

N. E.

debet isti, variis et suavibus cordis motibus agitati. Laborabat simul et suspirabat Job; laborabat, cum se ad laborem natum fateretur: *homo natus ad laborem*; et suspirabat ob plures, quibus obruebatur, afflictiones: *antequam comedam suspiro*. Debent similiter et laborare et suspirare fideles antequam Eucharisticum cibum sumant; *laborare* quidem in agenda poenitentia, in vitiis jugulandis, ac vita in melius mutanda; et *suspirare* ex desiderio, ex amore et ex lætitiâ. Pia hæc fidelium suspiria sunt prævia ad communionem dispositio, de qua nunc disseremus. *Ave*.

Triplici motu erga cœlestem beatitudinem ferebatur psaltes regius; motu scilicet desiderii, amoris et gaudii. Hanc beatorum gloriam quam maxime obtinere desiderabat propheta, dicens: *quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus*. Cœlestes illas mansiones summo etiam affectu diligebat, ajens: *quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!* et quotiescunque de futura beatitudine sibi promissa cogitabat, cor ejus gaudio et lætitiâ superabundabat: *letatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus*. Ii sunt pii motus, quibus regii prophetae cor erga cœlestem beatitudinem ferebatur; et hi sunt etiam motus, quibus cieri oportet cor nostrum antequam ad sacram Eucharistiam sumendum accedamus; ibi enim est Christus, qui est objectum beatificum, quod desiderare, quod amare et in quo exultare quisque tenetur, seu ut aliis proposito nostro congruentibus utar verbis, ante communionem suspirare debent fideles 1. ex desiderio; 2. ex amore; 3. ex gaudio. Desiderium, amor et gaudium, en pia cordis suspiria, quæ Eucharistiæ susceptionem antecedere debent; *antequam comedam suspiro*.

I PARS.

Ante communionem suspirandum ex desiderio.

Christus Eucharistiæ Sacramenti institutor reipsa illius voluit esse particeps; ipse enim proprium corpus sub speciebus

panis manducavit et proprium sanguinem sub speciebus vini bibit; ipse, ut ait D. Hieronymus, fuit *conviva et convivium*. Quod et docet D. Thomas, dicens: *Christus quæ ab aliis servanda instituit, ipse primitus servavit, juxta illud (Actuum 1), cepit Jesus facere et docere. Unde et ipse prius baptizari voluit, quam aliis baptismum imponeret; et similiter primo ipse corpus suum et sanguinem sumpsit et postea discipulis sumendum tradidit*. Antequam autem seipsum sumeret Christus, hanc sui ipsius receptionem desideravit et hoc desiderium fuit quasi dispositio prævia ad seipsum recipiendum: sic enim loquitur ipse Christus: *desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum*, seu ut exponit S. Hieronymus, triginta et tres anni sunt, quibus semper fames me sollicitavit, ac desiderium me tenuit, hunc, quem vobis præbeo, angelorum panem comedere vobiscum. O magnum Christi desiderium; ergo sicut ille sui ipsius susceptionem desideravit, ita et nos illius sumptionem magno affectu desiderare debemus, ac quisque nostrum ante communionem dicere debet; Christum Salvatorem meum, Deum meum totò corde sumere peropto; *desiderio desideravi hoc Pascha manducare*. In captivitate positus Daniel, lugens dicebat: *panem desiderabilem comedi*. Desiderabilem hunc panem, quem tanto affectu optabat propheta, fuisse panem illum azymum, quo Pascha celebrari consueverat et qui panis Eucharistici erat figura, sentit Theodoretus. Si ergo panis azymus *desiderabilis*, seu desideriorum panis vocabatur, quanto magis est et dici debet *desiderabilis* panis Eucharistiæ, in quo omnia Christi Dei et hominis bona continentur et in quo ipse Christus vere et realiter recipitur? certe iste est magnus, pretiosus et exquisitus panis, quem summopere appetere debemus. *Magnus est iste panis*, inquit D. Chrysostomus, *qui replet mentem et non ventrem: iste panis et noster est et angelorum: iste panis et manducatur et integer manet; de ipso comedimus, inde vivimus, inde pascimur, inde nutrimur, inde pervenimus*. O quam desiderabilis iste panis! et quis eum manducare non desideret? Panis desiderabilis appellabatur manna Judæis a Deo datum; hic erat

panis cœlestis, panis ministerio angelorum hominibus exhibitus, ac omne delectamentum in se habens, ad quem summo affectu anhelare oportebat omnes Judæos; multi tamen ex iis manna cibum levissimum, ac quasi vacuum et inanem æstimantes, fastidiebant et nauseabant, dicentes: *anima nostra jam nauseat super cibo isto levissimo*. Non pauci ex christianis super cibo Eucharistico similiter nauseant; de frequenti ejus sumptione parum curant, et cum ex præcepto divino, vel ecclesiastico ad illum recipiendum tenentur, sægniter, perfuntorie et tepide illum recipiunt, quasi esset cibus levissimus et nullius momenti. O fratres, cavete ne nauseatis super cibo Eucharistico, qui certe maximo cum desiderio et fervore est ambiendus. *Accedat nemo cum nausea*, inquit Chrysostomus, *nemo resolutus; omnes accensi, omnes ferventes et excitati*. Panis Eucharisticus, ut ait S. Ignatius martyr, « pharmacum immortalitatis est, mortis antidotum, vitamque in Deo reconcilians per Jesum Christum et medicamentum purgans vitia et omnia pellens mala ». Panis Eucharisticus, inquit S. Hieronymus, « est sacrum peregrinationis nostræ viaticum, quo de hoc nequam sæculo pervenitur ad cœlestis Jerusalem consortium ». Panis Eucharisticus est cibus quo nullus pretiosior et desiderabilior; « quid dulcius, ut loquitur S. Thomas a Villanova, quid pretiosius, quid purius isto cibo? qui non de terra est, sed de cœlo venit, non hominum opere, sed Spiritus Sancti virtute in sacro Virginis utero formatus, omnem habet saporem, omnem continet suavitatem ». Panis Eucharisticus, ut docet Euthymius, *non est panis simplex, sed conjunctus divinitati*. Panis tandem Eucharisticus non est panis azymus, non simplex manna, nec panis vulgaris, verum ut fatur S. Ambrosius, *hic est panis vivus qui de cœlo descendit et ipsument Christi corpus*. Nonne ergo talis et tantus cibus Eucharisticus nequaquam fastidiendus, imo summo cum desiderio appetendus? *accedat nemo cum nausea, nemo resolutus, omnes accensi, omnes ferventes et excitati*. Quale nostrum erga Eucharistiam desiderium esse debeat, mirabiliter explicat D. Chrysostomus exemplo parvuli esurientis, qui matris mam-

mas ardentè appetit, sollicitè quærit, celeriter capit et lac studiose sugit: *nonne videtis*, inquit, *quanta promptitudine parvuli papillas capiunt et quanto impetu labia uberibus infigunt?* Simili et longe majori desiderio, ut ait idem Chrysostomus, erga Eucharisticum cibum quemque nostrum ferri oportet, tantumque esse debet nostrum erga Eucharistiam desiderium, ut unicui nobis sit dolor hac esca privari: *accedamus cum tanta nos quoque sollicitudine, quin imo longe majori; et unus sit nobis dolor hac esca privari*. Desiderio Deum videndi et cœlestem beatitudinem obtinendi ita æstuabat regius Vates, ut gemeret, doleret ac se infelicem arbitraretur ex hoc quod tempus illam assequendi protenderetur: *heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est*. Tantum similiter nobis inesse debet desiderium, tantaque fames Christum in Eucharistia recipiendi, ut *unus sit nobis dolor hac esca privari*. Magna olim siti æstuans David clamavit: *o si quis mihi daret potum aquæ de cisterna quæ est in Bethlehem juxta portam!* Quo audito, tres strenui milites, magno cum vitæ suæ periculo irruptis Philistinorum castris, hanc adierunt cisternam et ex ea regi suo aquam attulerunt, at, ut ait sacer Textus, ex ea David *nohuit bibere*. Allegorice hoc Davidis factum explicans sanctus Ambrosius, ait eum non sitivisse aquarum elementum; sed Christum fontem aquæ vitæ: *sitiebat David, non aquam de lacu, qui est in Bethlehem, sed oriundum ex Virgine Christum in spiritu prævidebat*. Si autem David spiritu prophetico a longe agnoscens Christum fontem aquæ salientis in vitam æternam, tanto illum affectu desiderat, quid nos qui Christum apud nos manentem habemus? quid nos qui ad bibendum ex divino hoc fonte vocamur? quid nos quibus dicitur: *qui sitit, veniat, et qui vult, accipiat aquam vitæ gratis?* Ardentissimum quidem ex hoc fonte bibendi nobis inesse debet desiderium, ac continua Christum recipiendi siti cruciari debemus. Non a nobis aurum et argentum exigit Christus; petit solummodo, ut sitiamus, ac ut illum recipere desideremus; non enim dicit: qui habet aurum et argentum veniat; sed, *qui sitit, veniat*; ideo sitiamus, et magno Chri-

stum recipiendi desiderio ardeamus. Nullum cogit Christus ad ipsum recipiendum, nulli etiam accedenti se negat; ipse optat, ut accedentes sitiant, ac ipsum recipere appetant; sic enim Christum loquentem inducit Chrysostomus: *nemini vin facio, neminem traho; sed si quis libens et promptus accedit, si quis ardet desiderio, hunc adcoo*; igitur sitientes ad Christum veniamus, ac magno illum percipiendi desiderio flagremus. Christus, ut habetur libro Canticorum (5, 16) *est totus desiderabilis*; si enim desideramus pulchra, nonne ipse est *speciosus forma præ filiis hominum*? si optamus magna, nonne ipse *magnus Dominus et laudabilis nimis*? si bona concupiscimus, nonne ipse est Deus, *cujus natura bonitas*? ipse ergo est *totus desiderabilis* non solum secundum divinitatem, ut explicat Glossa ordinaria, etiam secundum humanitatem ab ipso initio Conceptionis usque ad triumphum passionis, Resurrectionis, ac Ascensionis. Et, ut exponit Hugo cardinalis, *Christus est totus desiderabilis in se et in membris, ac quæri et desiderari dignus*. Eum sane totum desiderabilem agnoscunt angeli, qui semper eum magis et magis intueri desiderant; *in quem desiderant angeli prospicere*. Eum maxime desiderabilem censebat Zachæus, qui ex magno eum videndi desiderio *ascendit in arborem sycomorum*. Eum etiam ut potissimum desiderabilem summa cum solitudine quæsitit Magdalena; eum denique cœli et terra, angeli et homines desiderarunt. Cum itaque Christus sit *totus desiderabilis*, cur eum in Eucharistia recipere non optabimus? cum angeli, Zachæus et Magdalena Christum videre ardentem concupiverint, cur non item et nos illum videre in cœlo et sub speciebus Eucharisticis in hoc mundo manducare, ac intra nos recipere ambimus? *Accedamus ardenti cum desiderio*, inquit Euthymius; non accedamus segniter; antequam ad Christum suscipiendum veniamus, in varia suspiria, ac in varios actus desiderii corda nostra effundamus. Plures viri pii sæpe qualibet die, imo et singulis horis ad Christum in Eucharistia remanentem et oculos et corda vertentes, suspirant, multosque desiderii actus eliciunt; si autem religioso huic exercitio vacare

pigeat, saltem instante communionis tempore, suspirantes pluries dicamus: *quis det de carnibus ejus ut saturemur?* vel multoties cum sponsa canticorum in hæc verba prorumpamus: *veni, dilecte mi*. Vel etiam corde et ore crebro repetamus hæc regii vatis verba: *quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus*. Vel tandem quisque pia cordis sui erga Christum desideria edat, ac iterum iterumque sequentem ex D. Augustino sumptam orationem proferat: « ostende te mihi, consolator meus, videam te lumen oculorum meorum, veni gaudium spiritus mei, videam te, lætitia cordis mei, diligam te vita animæ meæ, appare mihi delectatio mea magna, solatium meum dulce. Domine Deus meus, vita mea et gloria tota animæ meæ, inveniam te desiderium cordis mei, teneam te amor animæ meæ, amplectar te sponse cœlestis, exultatio mea summa intus et extra, possideam te beatitudo sempiterna, possideam te in medio cordis mei, vita beata ». Ecce quomodo ante communionem suspirandum ex desiderio; atque etiam suspirandum ex amore: *antequam comedam suspiro*.

II PARS.

Ante communionem suspirandum ex amore.

Cum Christus Dominus amoris sui ignem in corda hominum missurus venerit, totus ignitus fuit ac undique ardentissimas amoris flammæ indesinenter sparsit; et præcipue circa vite suæ finem, cum augustissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit. Homines quidem toto vite suæ tempore dilexerat; adeo vero amor ejus in sanctissimi illius Sacramenti institutione crevit, ut non plus ultra progredi potuisse videatur: unde sanctus Evangelista Joannes ait, quod cum Christus *dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos*. Dilexit nos Christus *in finem*, id est usque ad finem, usque ad ultimum amoris terminum, ita ut quasi summus ejus fuerit amor, nec magis

nos amare potuerit, quam cum corpus suum nobis in cibum dedit: *ad finem dilexit nos Christus*, inquit Chrysostomus, *hoc est in finem amoris: quia quid amplius pro amore nostro præstare potuit, quam ut seipsum ad vescendum traderet nobis?* In vexillis suis Alexander Magnus hanc curaverat apponi inscriptionem: *plus ultra*; quasi diceret: semper plus ultra progredi mei est animi, et quamvis plurima orbis terrarum regna subjugaverim, plus ultra mihi procedendum est, ut semper alia et alia regna imperio meo adjungam. Alia penitus opposita inscriptio sacramentissimo Eucharistiæ Sacramento congruentius, meo quidem judicio, apponi posset; in qualibet enim hostia cor Christi, sacratissimis amoris flammis ardens, adumbrari posset cum hoc lemmate: *non plus ultra*: quia nihil majus ad suum erga nos amorem exhibendum perficere valuit Christus, quam seipsum nobis quoad divinitatem et humanitatem in cibum dare: hic velut finis amoris ejus, hic Herculeas amor illius plantavit columnas, ultra quas non progredi potuisse videtur: *non plus ultra*. Dat seipsum Christus beatis in gloria et dat seipsum nobis in Eucharistia; ibi dat se beatis in premium et hic dat se nobis in cibum; ibi beatis communicatur clare visus et hic nobis communicatur inter accidentia occultatus: nil majus, quam seipsum, beatis dare potuit, et nil majus, quam seipsum, nobis dare valuit: dando seipsum beatis, summo eos prosequitur amora et summum etiam nobis testificatur amorem, cum se nobis dat in cibum, ita quod non plus ultra nos amare posse videatur: *ad finem dilexit nos Christus, hoc est in finem amoris: quia quid amplius pro amore nostro præstare potuit, quam ut seipsum ad vescendum traderet nobis?* Majori Christum amore prosequi non valemus, quam si animam, seu vitam nostram pro illius gloria expendamus: *majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis*. Jamvero Christi Eucharistiam instituentis erga nos amor longe major et eminentior apparet: nobis enim miseris, nobis inimicis, nobis indignis dat non solum sacratissimum corpus suum, verum etiam divinam suam animam, ac totum seipsum. Unde hanc Christi

erga nos charitatem summam et immensam vocat Doctor Angelicus: *Christus*, inquit, *ut arctius charitatis ejus immensitas fidelium cordibus infunderetur, in ultima cæna, quando Pascha cum discipulis celebravit, transiturus de hoc mundo ad Patrem, hoc Sacramentum instituit*. O pereximium Christi erga nos amorem, qui est immensus et quo non datur plus ultra! cur autem tanto nos prosecutus est amore? utique ut nos ad ejus amorem alliceret: *ignem*, inquit, *veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur?* Hoc erga nos exarsit amore Christus, ut nos ad eum redamandum provocaret et ut corda nostra amoris ejus igne vicissim accenderentur: *cum Deus magna nobis beneficia præstat*, inquit S. Basilius, *nil exigit a nobis, nisi ut eum diligamus*. Ecce quid a nobis exigit Christus, cum se nobis præbet in cibum; optat solummodo ut ipsum amantem amemus et ut amori ejus, prout fas erit, vicem rependamus; igitur amemus Christum, qui ita dilexit nos. Commento sane egregio genium amoris delinearunt antiqui, fingentes amorem vixisse diu brevisculo corpore et referente pueruli speciem: indignata venus deos consuluit, qua via crescere et major fieri posset amor, responsum accepit, quod ut parvus ille amor major evaderet, alium amorem ipsam parere necesse esset, cujus consortio primus amor argumentum caperet. Quo indicare voluit non ignara rerum antiquitas, amorem fomite indigere ut ardeat, nilque aptius esse ad exiguum et sopitum in alicujus corde amorem excitandum et augendum, quam sit prævius alter amor. Si autem ethnicos nos amores sacris liceat aptare amoribus, dicam, Deum ab æterno prævidisse, hominum corda fore tepentia, ac proinde amorem illorum exiguum et prope nullum; ideo ut incrementum aliquod hominum amoris obtineret, alium amorem genuit, Christum scilicet, qui totus amor fuit et qui suum potissimum exhibuit amorem, cum se nobis in cibum dedit. Quo nos amore prosecutus est Christus, ut nos ad sui amorem alliceret et ut amor illius in corde nostro cresceret. Euge, o frater, crescat nunc in corde tuo amor erga Christum; ama illum qui tantopere te dilexit; amore Christi liquescat cor

tuum et tunc præcipue cum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento sumendo cogitas : tunc amore ejus supra modum ignescere debes. Tunc tantus Christi amor amore tuo compensandus, totumque cor tuum tunc amoris incendio inflammari oportet. Hujus amoris igne sanctorum multorum accendebantur corda ; nec potest quisquam amore Christi non ardere, si ejus erga nos amorem serio ante communionem consideret, et si antequam ad Christum sumendum accedat, intenta mente revolvat, quis est ille qui venit, ad quem venit, quomodo venit et cur venit. *Qui venit* non est purus homo et non quidam ex Apostolis, vel Evangelistis ; non Cherubim, vel Seraphim ; est ipse Dominus Deus, est Christus Mariæ Filius, ipse idem qui nos pretioso sanguine redemit : ecce qui venit. *Ad quem venit?* non ad unum ex beatis qui hominibus regnant in cælo, non ad aliquem ex angelis, venit ad hominem peccatorem, ad hominem infirmum, ac tanto beneficio penitus indignum : quis non miretur tantum Christi erga nos amorem? cujus cor ita durum ac frigidum erit, ut non diligat Deum immensæ majestatis, qui ad ipsum miserum et peccatorem venire dignatur? certe nullius cor haberi deceret, quod in ardentissimos amoris actus non prorumpat; præsertim si attente perpendat, *quomodo ad ipsum veniat Christus*; non enim ad nos venit, ut Judex severus, verum ut pater misericors, qui nos totis visceribus diligit, et ut sponsus animarum nostrarum, qui nobis uniri appetit: quis ergo hunc patrem non diligit? quis hunc sponsum non amat? O frater, ama Christum sponsum animæ tuæ, et ut ad eum amandum magis accendaris, meditare quem ob finem, seu *cur ad te veniat*: non enim venit Christus propter commodum aliquod suum, sed propter tuum; non venit, ut tuis te spoliât bonis, imo ut gratia, ac innumerabilibus bonis te repleat: quis igitur tantam bonitatem non amat? quis non tanto amori amore respondebit? quem non a nobis amorem tantus Christi amor extorquebit? Certe si totaliter non obdurerit cor nostrum, ferventissimis ante communionem incumbere deberemus amoris actibus, ac sæpius Christo ad nos venienti dicere: *diligam te, Domine amor meus, cibus animæ meæ et vita cordis*

mei. Conquerebatur Joannes Gersen, quod tanto amoris fervore ante communionem non arderet, quanto plures alii viri devoti, quorum corda sacro amoris Christi incendio exardescabant; « quando, inquit, recordor devotorum aliquorum ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium, tunc sæpius in meipsum confundor et erubesco, quod ad altare tuum et sacræ communionis mensam tam tepide et frigide accedo; quod ita aridus et sine affectione cordis maneo; quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo; nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt ». Quot tamen sancto hoc viro tepidiores et frigidiores ad sacram communionem accedunt! ad mensam Eucharisticam, veluti ad mensam communem plures veniunt, nec minimam amoris scintillam in cordibus suis sentiunt. Hoc multis accidit ob eorum negligentiam; neque desunt qui, adhibita debita dispositione, divini amoris ardorem in cordibus suis non experiantur. Isti autem hoc ipsum exoptare debet incendium amoris ac desiderio supplere quod opere præstare nequeunt. Illud a Deo documentum accepisse sanctam Metildem affirmat Blosius dicens, quod sic illam Deus allocutus sit: « cum ad communionem accesseris, desidera in gloria nominis mei omnem illum amorem erga me habere, quem unquam habuit ferventius cor. Quod si hoc pacto accesseris, recipiam desiderium tuum juxta illum amorem, quem optaveris habere ». O fratres, antequam ad sacram Synaxim accedatis, pro viribus corda vestra ad eliciendos amoris actus excitate. Quod si amoris igne insensibiliter inflammari nequeant, eo saltem ardere desiderate, ac a Deo supplices petite, ut tanto corda vestra amoris igne accendat, quanto omnium sanctorum corda exarserunt, et sic semper ex amore suspirabitis. Demum ante communionem suspirandum etiam ex gaudio: *antequam comedam suspiro*.

III PARS.

Ante communionem suspirandum est ex gaudio.

Gaudent in cibis, gaudent in pompis, gaudent in divitiis, gaudent et in vitis homines sæculi; hæc autem gaudia minime gaudia censenda, quia non in creaturis, at in solo Creatore verum, solidum et stabile reperitur gaudium: *illum verum et solum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore concipitur, et quod cum possederis, nemo tollet a te, cui comparata omnis alia jucunditas mœror est.* Non ergo in caducis facultatibus, non in conviviis et commessionibus, non in impudicitis et noxiis voluptatibus; atvero in Deo nostro gaudeamus, ac quisque nostrum in corde suo cum propheta quam sæpissime dicat: *ego autem in Domino gaudeo et exultabo in Deo Jesu meo.* Tunc maxime in Deo Jesu nostro gaudendum, cum ad illum sumendum accedimus, quia sicut Christi abscessus maximo apostolorum corda mœrore affecit: *tristitia implevit cor vestrum;* sic ex adverso Christi ad nos accessus ingenti nos gaudio et consolatione replere debet: *debemus in Christo, eum spiritualiter manducando, delectari, seu interna dulcedine inebriari.* Sicut sancti in cœlo a nimio quo fruuntur gaudio, quasi inebriantur: *inebriantur ab ubertate domus Dei et torrente voluptatis tue potabis eos;* sic et nos, ut ait sanctus Bernardinus, ad Christum, qui est objectum beatificum, accedentes, spirituali gaudio et interna dulcedine quasi inebriari oporteret: *debemus in Christo, eum spiritualiter manducando, delectari, seu interna dulcedine inebriari.* Spirituale hoc gaudium, quo prævio ad Eucharistiam suscipiendam accedendum est, docuit nos Spiritus Sanctus, dicens: *vide ergo et comede in lætitia panem tuum; et bibe cum gaudio vinum tuum.* Dixit, *vade.* Quo, quæso, eundum est ante Eucharistiæ sumptionem? Non utique de loco in locum, verum de peccato ad virtutem: *vade,* ut exponit Hugo cardinalis,

a peccatis recedendo et bonis operibus insistendo. O peccator, antequam ad sacram communionem venias, *vade* a statu peccati ad statum gratiæ; hoc autem facto, *comede in lætitia panem tuum et bibe cum gaudio vinum tuum.* Quis est iste panis in lætitia comedendus? Panis utique qui de cœlo descendit, qui cum lætitia sacramentaliter, et spiritaliter manducandus est, ut ait præfatus Hugo. Quod vero est illud vinum cum gaudio bibendum? Hoc est vinum germinans Virgines, seu *sanguis Jesu Christi,* ut subdit jam laudatus Hugo. Cum ergo, o peccator, ad sacram Synaxim accedere proponis, derelictis prius peccatis tuis, veni cum gaudio: *vade ergo et comede in lætitia panem tuum.* Jamvero quale est gaudium, quo affici debent corda nostra antequam ad communicandum accedamus? Non quidem leve et inane esse debet illud gaudium; sed insolitus quidam lætitiæ affectus et excessus, ac quidam quasi ebrietas spiritualis: *comedite, amici,* inquit Spiritus Sanctus, *et inebriamini, charissimi.* Vult quod comedamus, et quod panem Eucharisticum comedentes inebriemur, seu quod insolita quadam lætitia intus repleamur. Ad epulandum et in conspectu Dei exultandum justos invitat Vates regius: *et justi epulentur et exultent in conspectu Dei, et delectentur in lætitia.* De quibus autem justis loquitur propheta, an de iis qui in cœlo regnant, vel de iis qui in hoc mundo militant, est aliquis dubitandi locus. Asserunt non pauci, illum loqui de justis in cœlesti gloria existentibus, in qua æternum in conspectu Dei epulabuntur et exultabunt; præfatus Hugo hæc prophetæ verba allegorice exponens, ait, illum loqui de justis in hoc mundo degentibus, quos ad Eucharisticam mensam invitat, ut ibi sacratissimum Christi corpus cum lætitia et exultatione comedant: *justi epulentur, inquit, in sumptione Eucharistiæ: et exultent in conspectu Dei, quem recipiunt: et delectentur in lætitia, ita ut non tantum sit exultatio exterius in corpore, vel in voce; sed intus devotio et lætitia in mente.* Et revera, cum unum et idem beatorum in patria et justorum in hoc mundo sit ferculum, Christus scilicet, par etiam illis et istis extat gaudendi ratio. Et sicut gaudent beati in cœlo Chri-

stum videntes, ita et gaudere debent justi in hoc mundo Christum manducantes. Justi ergo in cœlo *epulentur et exultent in conspectu Dei et delectentur in lætitiis*: et justii etiam in hoc mundo, cum ad sacram communionem veniunt, *epulentur et exultent in conspectu Dei et delectentur in lætitiis*. Urbem Jerosolymam ad exultandum et jubilandum hortatur Zacharias propheta: *Exulta satis, inquit, filia Sion, jubila filia Jerusalem*. Ponderanda sunt duo hæc verba, *exulta et jubila*: exultatio enim lætitiarum quandam exteriorem, magnam tamen, denotat; jubilatio vero, ut docet sanctus Augustinus, interiori quandam et ineffabilem lætitiarum significat, et ideo interiori exteriorisque urbem Jerosolymam lætari hortatur propheta. Exultant nonnunquam peccatores exteriori et in rebus pessimis; interiori vero plerumque minime jubilant, quin potius angoribus conscientiarum stimulatæ morerent; monet autem propheta, ut Jerusalem et anima sancta exteriori interiorisque gaudeant: *exulta satis filia Sion, jubila filia Jerusalem*. Cur autem illam exultare et jubulare optat? rationem subdit ipse, dicens: *ecce rex tuus veniet tibi justus et Salvator*; illam exultare et jubulare docet, quia Christus Dominus ad eam venturus est. Ecce quidem magnum exultandi et jubilandi motivum; nec minus exultare et jubulare debent quotquot ad Eucharistiam sumendam accedunt, quia ad eos venit et intra eos recipitur idem Christus, qui in urbem Jerosolymam intravit. Haud quidem venit Christus visibiliter; verum, ut ait Hugo a sancto Victore, *venit Christus invisibilis, venit occultus, venit incomprehensibilis*. Propterea, frater, *exulta et jubila*, non in commensationibus, non in prædivitum vestium nitore, non in ludis et deliciis corporalibus, sed in Christo rege et Deo tuo, qui ad te et intra te venit. Non fias similis iis, de quibus sanctus Bernardus in sermone de nativitate Christi ait: quod *non de nativitate, sed de vanitate gaudent*; non gaudeas de mundi vanitatibus; gaude quod ad te venire dignetur Christus, qui est Mariæ Filius, Christus, qui est angelorum et hominum conditor, Christus, qui et ipse cum Patre et Spiritu Sancto Deus est; hæc tibi maxima exultandi et jubilandi ratio: *exulta et jubila*. De

nobili quodam viro narrat Theodorus, quod cum sensum et judicium amisisset, quæcumque magna et pretiosa videbat, sua esse crederet, gaudens se tot et tanta in hoc mundo possidere: cum præclara intuebatur palatia, exultabat, quasi ad ipsum attinerent: non minori afficiebatur gaudio, cum in speciosam et prædivitem quandam civitatem intrabat; et specialiter adnotatur, quod cum in littore maris navem argento et mercibus onustam videbat, adstantibus ajebat: attendite, quam felix et dives ego sim! omnia enim hæc mea sunt. Postea autem medicorum arte sanus effectus suam fatebatur stultitiam, dicens: qui me sanum fecit, magno me gaudio privavit; sic enim gaudebam, ac si vere omnia illa bona possedissem. O gaudium vere imaginarium! cui quidem simile reputandum gaudium mundanorum, quod ex eorum opinione et erronea imaginatione procedit: *gaudent*, quia se divites arbitrantur et felices: *gaudent*, quoniam hæc et illa bona sua credunt, cum mundi bona, non sua sint: *gaudent* instar illius phrenetici: *gaudium ipsorum*, inquit sanctus Augustinus, *quasi phreneticorum est; quomodo enim phreneticus gaudet in insaniam et plerumque ridet et plangit eum qui sanus est; sic et illi*. O fratres, non in fallacibus hujus mundi facultatibus et voluptatibus gaudendum; ibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gaudia: gaudete et exultate in hoc, quod Christus, in quo omne bonum, et qui est omne bonum, ad vos veniat; in hoc gaudendum, in hoc exultandum: *exulta satis filia Sion et jubila filia Jerusalem; ecce rex tuus veniet tibi justus et Salvator*. Hortatur nos propheta, ut gustemus quam suavis sit Dominus: *gustate et videte quoniam suavis est Dominus*. Gustant et vident plerique hominum volatilem aliquam suavitatem in hujus mundi divitiis et deliciis; paucissimi gustant quam suavis sit Dominus; si enim semel degustassent, quam suave sit adhærere Deo, omnia quæ in mundo suavia et delectabilia habentur, vana, insulsa et amara existimarent. Anima quæ aliquantulum gustavit, quam suavis sit Dominus, terrena cuncta fastidit, inquit Seraphicus Bonaventura, ac *obliviscitur omnia ex ebrietate nimia. Et si aliquid aliud ante ipsum ponatur,*

non potest ibi aliud, quam suum Dominum benignissimum intueri, et in eo summa dulcedine delectari. O fratres, antequam ad communionem accedatis, gustate quam suave sit Dominus; gustate et videte, quam suave, quam delectabile, quam honorificum et quam utile sit habere intra se Dominum suum et Deum suum: certe qui hoc gustaverit, terrena cuncta contemnet, ac pro nihilo habebit: certe qui hoc gustaverit, antequam accedat, *suspirabit* ex magno suscipiendi Christum desiderio, *suspirabit* ex ardentissimo illius amore, et *suspirabit* ex ineffabili gaudio, quo cor ejus replebitur. Qui autem sic ante communionem suspiraverit, donis spiritualibus replebitur in hoc mundo, et æternam beatitudinem obtinebit in cœlo. Amen.

CONCIO OCTAVA.

*Quomodo fiet istud? (Luc. 1, 34).
Dispone domui tuæ (Isaïæ 38, 1).*

Cum omnia novæ Legis Sacramenta gratiam ex opere operato conferant, certo constat, omnes sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recipientes aliquem semper ex ejus perceptione fructum elicere, modo ex parte sui nullum obicem ponant: verum ad magnam gratiarum copiam ex mirabilis hujus Sacramenti susceptione obtinendam ex parte recipientis magna desideratur præparatio, quia pro mensura dispositionis majoris vel minoris, major vel minor gratiarum et donorum spiritualium abundantia ex communione percipitur. Omnia Sacramenta sunt uberissimi Christi Salvatoris fontes, ex quibus purissimas divine gratiæ aquas haurimus: *haurietis aquas de fontibus Salvatoris*; hanc vero sacri fontis rationem habet præcipue Eucha-

ristia, quæ ut perennis celestium gratiarum fons ab omnibus agnoscitur; sicut autem ex omnibus qui ad aquam ex fonte hauriendam accedunt, illi plus aquæ deferunt, quorum vasa sunt majora, ita ille majorem ex sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumptione gratiarum affluentiam haurit, qui majorem ad illud recipiendum adhibet dispositionem. Varias in præcedentibus concionibus ad sacrosanctum hoc Sacramentum recipiendum dispositiones docuimus, alia adhuc superest, quæ multas includit, et quæ quasi omnium dispositionum compendium habenda; nempe quod ante communionem domui et conscientiæ nostræ disponere debeamus, quasi exituri essemus ex hoc mundo: *dispone domui tuæ.* De hac hodie disserere libet. Ave.

Cum quis ex hoc mundo exiturus est, tria ipsi obviam proponuntur, mors scilicet, judicium et paradus: *mors*, quam bonam esse desiderat; *judicium*, quod faustum exoptat; et *paradisus*, quem obtinere ambit. Janvero vana et inania fient illa hominis ex hoc mundo exituri vota, nisi domui suæ disponat, ac rite se præparet; quia mors bona, judicium faustum et æterna beatitudo non dantur, nisi iis qui ad hæc se perfecte (1) disposerint. Quotiescumque autem ad sacram Synaxim quis venire desiderat, velim ut mortem, judicium et paradus mente revolvat, ac serio perpendat, quam debite paratus esse optaret, ut bene moreretur; quam perfecte dispositus esse vellet, ut securus ad Dei tribunal sisteretur; ac quantam ab illo requiret Deum præparationem, ut paradisi gloriam ingredi mereatur. Quæ postquam æqua lance perpenderit, præparationem ad debite communicandum adhibendam pariter agnoscat; etenim ad Eucharistiam percipiendam quisque se præparare debet 1. sicut ad mortem; 2. sicut ad judicium;

(1) Scilicet: ut nil omittant eorum, quæ necessario requiruntur ad obeundam in osculo Domini, in primis contritionem cordis, initium aliquod divini amoris et confessionem cum cæteris sacramentis si vires suppetant et tempus non desit. Omnia autem præstare, quibus habeatur numeris omnibus absoluta dispositio ad mortem, humana infirmitas non sufficit.

3. sicut ad paradysum. Ad communionem quisque se disponere debet *sicut ad mortem*, quam bonam esse desiderat; *sicut ad iudicium*, quod faustum sibi foret optat; *sicut ad paradysum*, quem obtinere ambit. Ecce quomodo quisque se disponere debeat ad Eucharistiae receptionem: *dispone domui tue.*

I PARS.

*Ad communionem quisque se præparare debet
sicut ad mortem.*

Magnam ad vitam recte instituendam principium hoc est, ut quisque quamlibet ex suis actionibus periciat, ac si statim esset moriturus; illud docuerunt omnes spirituales vitæ Patres, illud adamussim servaverunt multi, illudque, quantum fas est, servare deberent omnes, saltem quoad communionem, ad quam quisque se semper præparare oportet, ac si statim de hoc mundo exiturus et moriturus esset. Hoc docuit nos Deus, cum agnum mysticum, sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti figurativum, ab Israelitis peregrinorum speciem gerentibus comedi voluit, dicens: *renes vestros accingetis et calceamenta habebitis in pedibus vestris, tenentes baculos in manibus.* Cur enim iis imperavit Deus, ut cinctis renibus, baculos in manibus tenentes, ac totaliter peregrinorum figuram præferentes, agnum manducarent? Hoc certe ita fieri præcepit Deus, ut hac caremonia doceat nos, quod agnum Eucharisticum manducaturi ita debeamus disponi, ac si statim eo sumpto, egrediendum nobis esset de hoc mundo et moriendum: *quicumque agnum Eucharisticum manducant, inquit sanctus Chrysostomus, ita debent esse expediti, quasi quotidie exituri de hoc mundo.* Et ut ait sanctus Eusebius, *ita accedere debes, ac si statim moriturus esses.* Invitados ad nuptias locum ultimum tenere docet Christus: *cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco.* Has nuptias mystice explicant D. Bonaventura et venerabilis Beda de nuptiis et unione, quæ in Eucharistiæ re-

ceptione inter Christum et recipientem fiunt; quotiescumque ergo ad convivium Eucharisticum quis accedit, eum in novissimo loco recumbere monet Christus: *recumbe in novissimo loco.* Videtur indifferens, quod in hoc convivio quis primum, secundum vel ultimum locum teneat; imo videtur, quod quisque primum locum ambire deberet, ut citius Christo fruaretur; cur ergo jubet Christus, ut quisquis in ultimo loco recumbat? Mysterium aperit D. Bernardinus, dicens, quod per novissimum locum mors intelligatur: *novissimus locus mors est.* Jubet ergo Christus, ut ad Eucharisticum accedentes convivium, in novissimo loco recumbamus, ac ita nos disponamus, quasi pervenissemus ad novissimum locum et quasi tunc essemus morituri; *ita accedere debes, ac si statim moriturus esses.* O frater, si jam te in novissimo loco positum videres; si nunc tibi mortem imminere cognosceres, nonne protinus ludis, mundi vanitatibus, ac omnibus peccandi occasionebus valediceres? nonne inimicis ex corde parceres? nonne inique ablata restitueres? et ut paucis multa dicam, nonne ad bene et pie moriendum te disponeres? haud dubie tunc pro viribus ad moriendum morte iustorum te præparares; eodem igitur modo te præparare debes, quotiescumque ad communionem accedis; ad eam, sicut ad mortem, te disponere oportet: *ita accedere debes, ac si statim moriturus esses.* Filiis Israël præcepit Deus, ut agnum paschalem non mane, vel circa meridiem, sed *ad vesperam* sacrificarent: *immolabitque eum universa multitudo filiorum Israël ad vesperam.* Matutinis horis, vel circa meridiem fieri solebant veteris Legis sacrificia; cur ergo agnum paschalem præcipit Deus sibi immolari *ad vesperam*? Præclarum, nostroque proposito congruam rationem adducit sanctus Antoninus archiepiscopus florentinus, dicens, hunc agnum exitisse figuram agni Eucharistici, et ideo datum fuisse præceptum sacrificandi et manducandi agnum paschalem ad vesperam, ut hinc disceremus, agnum Eucharisticum tanta cum devotione esse sumendum, quanta si essemus in vitæ nostræ vespere, ac si statim post ejus sumptionem ex hoc exilio migrandum: *quod sumatur, inquit, agnus paschalis ad vesperam, signat, quod cum tanta de-*

votione quisque sumere debet agnum Eucharisticum, ac si in vespere suo, id est in fine vite sue acciperet. O christiane, si te in vite tue vespere positum videres, si de mortis tue proximitate certus esses, quanta cum preparatione et devotione sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum reciperes? nonne tunc ante ejus susceptionem omnes hujus mundi curas abjiceres, ut de sola beatitudine æterna cogitares? nonne omnem terrenorum amorem a corde tuo avelleres, ut totis affectibus ad Christum anhelares? nonne quamlibet vel minimam animæ tuæ maculam lavare satageres, ut purus coram Deo tuo appareres? nonne tandem quidquid posses sollicitudinis adhiberes, ut cor, mentem, animam, ac denique totum teipsum præparares ad digne recipiendum Christum Salvatorem tuum? sic haud dubie domi et conscientiæ tuæ disponeres, si mortem tuam imminere censeret. Eodem autem modo te præparare expedit quotiescumque sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum recipis; non enim minori cum preparatione et devotione illud recipere debes, quam si esses in vite vespere, et si statim post ejus susceptionem ex hoc mundo exiturus: *quod sumatur agnus paschalis ad vespem, signat, quod cum tanta devotione quisque sumere debet agnum Eucharisticum, ac si in vespere suo, id est, in fine vite sue acciperet.* In oratione dominica a Deo non luxum, ut ait Nyssenus, non delicias, non ornamenta aurea, non lapidum fulgores, non agros, non gentium præfecturas, non pannos sericos, non musica acromata, non quidquam, quo anima a divina et potiori cura abstrahatur, at panem nobis dari petimus: *panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie.* Quis est ille panis, quem a Deo petimus? Respondet D. Augustinus, hunc panem non esse alium, quam Christum, qui est panis vivus, qui de cælo descendit. Sicut, inquit, mendici a nobis panem petunt, ita et nos Deo panem petimus, longe tamen alium, Christum scilicet, qui est panis, qui de cælo descendit: *quid a te petit mendicus? panem; et tu quid petis a Deo, nisi Christum, qui dicit: ego sum panis vivus, qui de cælo descendit?* Ab Augustini sententia non dissentiant sanctus Cyrillus, sanctus Ambrosius et alii non-

nulli ex sanctis Patribus, qui per panem supersubstantialem intelligunt Eucharistiam, quæ est panis supersubstantialis, in quo Christus continetur, qui a Zacharia vocatur *frumentum electorum.* Ecce panem quem petimus, et hunc panem non angelis, non brutis, tantum nobis hominibus dari postulamus: panem nostrum supersubstantialem da nobis. O mirabilem et divinum panem, quem quidem summo affectu desiderare et petere debemus! Quousque vero jubet Deus, nos hunc panem petere? non ad mensum, vel ad annum, solum pro die præsentis: da nobis *hodie*; cur non pro pluribus diebus, non pro pluribus mensibus et annis, pro die dumtaxat præsentis præcipit Deus, ut quotidianum et supersubstantialem hunc panem postulemus? Respondet Chrysologus velle Deum, ut pro unica die hunc panem petamus, quia vult, ut illum sumamus per modum viatici, quod pro unica die non autem pro pluribus, peti solet: *quotidianum et in die vult nos in Sacramento sui corporis panis viaticum postulare*; quotiescumque ergo Eucharisticum panem manducare optabimus, petamus et recipiamus illum per modum viatici. Nostis sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum dari per modum viatici in gravissimum solum infirmitatibus et instante morte; sic item sanctissimum hoc Sacramentum semper recipiendum, quasi per modum viatici, quia semper recipiendum, quasi mors nobis immineret et quasi mox essemus morituri. De viro vere religiosissimo, qui quotidie celebrare consueverat, narratur, quod cum gravissima laboraret infirmitate, illum in extremis positum monuit Superior, ut ita peccata sua confiteretur, ac si eadem die esset moriturus; cui infirmus elevatis prius ad cælum oculis, o Pater, gratias ago Deo meo, quia a triginta annis qualibet die peccata mea confessus sum ac si statim post confessionem fato functurus fuissom. O virum mirabilem! o utinam quisque nostrum illum perfecte imitetur! utinam singulis diebus, vel singulis hebdomadibus quisque confiteretur, ac sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum reciperet, quasi statim esset moriturus! Dic, quæso, o frater, cum ad mortem infirmaberis, si, dante Deo, tibi sacram deferatur viaticum, quæ erit cordis tui dispositio, cum

sacerdotem sacra pignora deferentem fidelibus circumdatum ad te venientem videbis? Quantus tunc erit dolor cordi tuo, quod Deum toties offenderis, quod illi non perfecte servieris, ac tempore tibi ad illum glorificandum dato non bene usus fueris? Quantus tibi nunc inerat iniquitatum tuarum horror? quantove pudore suffunderis, quod viros sanctos haud imitatus sis? Quanto illa hora perfectionis et salutis tuæ desiderio ardebis? Hæc serio pondera et quotiescumque ad communionem accedes, eosdem in corde tuo pietatis motus excita, et sic te geras ac si sacrum tibi daretur viaticum et statim moriturus esses. Ad communionem se etiam quisque præparare debet *sicut ad iudicium*.

II PARS.

Ad communionem se quisque præparare debet, sicut ad iudicium.

Divus Augustinus frequentem et assiduam formidandi Dei iudicii cogitationem maxime commendat, et ut homines bene agere discant, optant solummodo, ut quisque in omnibus et singulis suis actionibus, se tremendo Christi tribunali aliquando statuendum recordetur: *in omnibus operibus vestris semper mementote, quod omnes stabimus ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque prout gessit in corpore*. O quam perfectæ ac omnibus numeris absolutæ forent omnes actiones nostræ, si nil operaretur manus, quin prius tremendi Dei iudicii rigores mens recogitasset et si quamlibet actionem ita perfecteremus, ac si statim Christo iudici illius rationem essemus reddituri! O utinam omnes nostras operationes pie huiusmodi præcurrerent cogitationes! Si tamen de iis in omnibus prorsus operibus cogitare pigeat, hæc saltem recogitanda ante communionem; ad quam quemque ita se præparare oportet, ac si illa completa, mox Christo iudici de ea esset rationem redditurus. Unde regius Propheta ait: iustitiam et iudicium esse præparationem

ad Christi sedem: *iustitia et iudicium præparatio sedis tue*. Sedet Christus et intra nos remanet post communionem; præparatio autem ad illum debite recipiendum ut in nobis sessurus adveniat, sunt iustitia et iudicium: *iustitia* quidem, quia antequam quis ad communionem accedat, iustitia et gratia præditus esse debet; *iudicium* vero, quia ad sacram Synaxim ita se quisque disponere debet, ac si statim a Christo esset iudicandus. Piam hanc præparationem docuit nos D. Thomas, dicens: *adsit accusatrix cogitatio, testis conscientia et carnisæx timor Domini; et sic homo dignus erit ad sumendum corpus Christi in Sacramento*. Appropinquante generali iudicio, multa illud præsignificancia apparebunt signa; ut enim loquitur sacer textus, *erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium*. Si autem nunc generale immineret iudicium, si extremi illius iudicii prænuncia jam ab hominibus viderentur signa, quas, quæso, o peccator, in mente revolveres cogitationes? Nonne accusatrices haberes: nonne intus te accusarent? Certe te importune accusarent, ac omnia quæ a juventute perpetrasti crimina tibi exprobrarent. Nunc a delictis tuis mentem avertis, nunc iniquitatum tuarum recordari renuis, nunc peccatorum cupis oblivisci; atvero tremenda iudicii die jam impendente, eorum nequitiam oblivisceris; tunc intus insurgent cogitationes omnium, etiam minutissimorum delictorum, quæ toto vitæ tuæ tempore patrasti; tunc intus persentires accusatrices cogitationes; ante communionem pariter, ut ait Doctor Angelicus, ne obliviscaris criminum tuorum, verum non secus ac si extremum instaret iudicium, accusatrices in corde tuo attende cogitationes: *adsit accusatrix cogitatio*. Jam modo, o peccator, si generale immineret iudicium et si nunc in signum illius, terra tremeret, sol obscuraretur et luna non daret lumen suum, quæ tibi panderet conscientia tua? nonne te intus morderet? nonne adversum te testimonium daret? nonne intus diceret, vere quidem tu in hoc et illo loco, hæc et illa die, cum tali et tali persona, hæc et illa crimina perpetrasti? Certe hæc et alia adversus te tua testificaretur conscientia; ante communionem autem adversus te in testem similiter addu-

cere cura conscientiam tuam; ante communionem fac ut contra te testimonium dicat, ut illius testimonio a te cognitis peccatis tuis, illorum te pœniteat: *adsit testis conscientia*. Denique si extremum nunc instaret iudicium, nonne timore horribili commoveretur cor tuum? Certe supra modum iratum iudicem extimesceres, timorque ille te ad confitenda omnia peccata, ad restituendum ablata, ad parcendum inimicis, ad omnia propria veri christiani explenda compelleret; ante communionem autem similis tibi inesse debet timor, quo ad restituendum aliena, ad injurias condonandas et ad peragenda quæcumque peragores, si immineret Dei iudicium, efficaciter movearis. *Adsit carnifex timor Domini*. Ad communionem tandem te præpara, sicut ad Dei iudicium, et sic *dignus eris ad sumendum corpus Christi in Sacramento*. In Eucharistia quoddam fit iudicium, extremo Dei iudicio non totaliter absimile; in extremo enim iudicio erit Christus iudex, et in Eucharistia est Christus vivorum et mortuorum iudex; in ultimo iudicio se debet Christus *super sedem majestatis suæ*; in Eucharistia, velut in bonitatis et justitiæ throno Christus residet; in iudicio adstantur Christo angeli, et ei in Eucharistia indesinenter ac reverenter assistunt; in iudicio justos Christus benedicit: *venite, benedicti Patris mei*; et in Eucharistia gratis ac cœlestibus donis justos Christus afficit. In generali iudicio adversus impios durissimam Christus sententiam proferet dicens: *discedite a me maledicti in ignem æternum*; et in Eucharistia cuique indignè accedenti ait interius: *discede a me, maledicite*. In iudicio demum impios æternis suppliciis ad iudicabit et in Eucharistia indignè communicantes nisi pœnitentiam non egerint, ad tartareos ignes projici imperat, prout ait D. Augustinus: *qui ad convivium intravit non habens vestem nuptialem, ligatis manibus et pedibus, missus est in tenebras exteriores, ubi est fletus et stridor dentium*; *ecce qualem sententiam merebitur audire, qui ad convivium nuptiale, id est, ad altare Domini, aut ebriosus, aut adulter, aut odium in corde retinens presumpsit accedere*. Ea quomodo in Eucharistia quoddam fiat iudicium extremo Dei iudicio

simile; ideo non segniter, non perfunctorie, verum summa cum diligentia et solitudine ad Eucharistiæ receptionem, sicut ad Dei iudicium nos præparare oportet. O peccator, si, cum de sanctissimo Sacramento recipiendo cogitas, angelus a Deo missus diceret tibi: statim post communionem morieris et coram Christo iudice iudicandus apparebis, audito hoc nuncio, hancne communionem negligenter faceres, sicuti soles? nonne maxima cum solitudine ad eam te disposeres? nonne omnia interiora tua mundare satageres, nonne tunc quo ardentiori zelo et quo majori posses fervore ad sacram Synaxim te siteres? Hoc certe perageres et recte quidem: fac igitur in qualibet communionem, quod præstares, si angelus te immediate post eam iudicandum præmoneret; atque ad quamlibet communionem, sicut ad Dei iudicium te præpara. O quales et quantos fructus ex Eucharistiæ sumptione perciperemus, si hoc modo ad eam recipiendam nos disposeremus; brevi profecto ex peccatoribus justi, et inter justos sanctissimi evaderemus. De Dei iudiciis minime cogitant multi antequam ad Eucharistiam recipiendam accedant; neque ad eam, tamquam ad Dei iudicia se præparant; sed vel ex consuetudine, vel ut pii censeantur, absque ulla fere prævia dispositione Christum sumunt; et ideo, aut parvum, aut nullum ex tanti Sacramenti perceptione emolumentum percipiunt! imo et sæpe Eucharistiæ susceptio non eis proficit ad salutem, imo in detrimentum cedit. Qui indignè communicat, *iudicium*, id est condemnationem *sibi manducat et bibit*. Cur sibi iudicium manducat? Quia de extremo Dei iudicio non curat, nec ad communionem, quasi ad tremendum Dei iudicium se præparat: si enim ad eam, veluti ad Dei iudicium, se disposeret, iudicium non sibi manducaret, at ex ea uberes gratiarum fructus eliceret. Ideo, o frater, antequam ad communionem venias, siste te ante Christi iudicantis tribunal, seu serio cogita, an sis paratus ad subeundum Christi iudicium; perpende prudenter et animo agita, an, si Christus te iudicaturus veniret, vere ei dicere posses: *paratum cor meum, Deus, paratum cor meum*; seu, paratus sum ad iudicium subeundum. Si autem te præparatum censeas ad Dei iudicium, paratus es

etiam ad communionem; maxima enim præparatio est, si ad eam te disponas, veluti ad Dei iudicium et *veluti ad paradisum*.

III PARS.

*Ad communionem se quisque præparare debet
sicut ad paradisum.*

Et in paradiso et in Eucharistia Christus residet; in paradiso, ubi sua presentia sanctos beatificat, et in Eucharistia, ubi justos per abundantiorē gratiæ suæ communionem magis justificat. Magnæ autem prærequiruntur dispositiones, ut Christum mereamur habere beatificantem in cœlo, et eædem desiderantur, ut illum digne recipiamus in Eucharistia: dispositiones enim ad obtinendam paradisi gloriam sunt humilitas, puritas et timor Domini; quæ etiam ad dignam Eucharistiæ susceptionem requiruntur; quod ut aliquo ordine breviter probetur, ab humilitate exordior. Sicut superbia est lata ad infernum via, ita et humilitas via est et dispositio ad obtinendum paradisum; humiles enim, non superbos salvat Deus: *humiles spiritu salvabit*; non superbum Deus, sed humilem populam salvum facit: *quoniam tu populum humilem salvum facies*; non superbis et inflatis, verum pauperibus spiritu, seu humilibus Deus regna cœlorum tribuit: *beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum*. Unde Christus asserit, quod nisi efficiamur parvuli et humiles, nullus ad cœlum nobis patebit aditus: *nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum*. Quod quam verum sit, ut clarius pateat, superbum Phariseum et humilem Publicanum inspiciamus; quorum primus superbia tumidus dicebat: *non sum sicut ceteri hominum*; alter vero præ humilitate *notebat nec oculos ad cœlum levare*; primus autem a paradiso excluditur et secundus in eo recipitur, quia, ut notat sanctus Paulinus, *non poterat eo recipi lata jactantia, quo se humilitas angusta collegit*. Humilitas ergo est magna ad paradisum assequendum dispositio,

et est etiam magna dispositio ad Eucharistiam digne recipiendam; Christus enim, quem in Eucharistia sumimus, humiles supra modum diligit; et sicut in humili præsepio recens natus voluit reclinari, ita et in humili pectore amat recipi; ut ergo illum digne recipiamus, ex affectu humilitatis dicendum ei cum Centurione: *Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum*; seu non sum dignus, qui te Deum meum intra meipsum recipiam. Filius prodigus patri dicere statuerat: *non sum dignus vocari filius tuus*. Christus autem in Eucharistia Pater noster, qui nos propria carne et proprio sanguine pascit; ideo antequam ad illum recipiendum nos offeramus, quisque in spiritu humilitatis et animo contrito dicat ei: *Pater, non sum dignus vocari filius tuus*. Cum Elisabeth ad se Mariam venientem vidit, exclamavit voce magna et dixit: *unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Quanto magis, cum Christum ad nos venientem cernimus, summa cum humilitate dicere debemus: *unde hoc mihi, ut Dominus meus et Deus meus veniat ad me?* Ante communionem attente Christi majestatem, nostramque vilitatem consideremus et admirantes, quod ille quem laudant angeli et dominationes adorant, ad nos vermiculos venire dignetur, dicamus humiliter: *unde hoc mihi, ut Dominus meus veniat ad me?* Ecce quomodo ad Eucharistiam, sicut ad paradisum nos præparare debeamus per humilitatem. Ad eam etiam, sicut ad paradisum nos disponere oportet *per puritatem*. In cœlesti civitate, ubi plateæ sunt aurum mundum et omnia margaritis, lapidibusque pretiosis rutilant, nihil inquinatum et immundum recipitur. Ibi admittuntur solummodo immaculati et mundi qui plene purgati sunt, atque ut tales ab æterno prævisti scripti sunt in libro vitæ agni: *non intrabit in eam aliquod coinquinatum, aut abominationem faciens et mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ agni*. Qui gravibus criminibus inquinantur, indigni habentur regno cœlesti et ad dicuntur gehennæ; etenim ait sanctus Joannes: *timidis autem et incredulis, et hæcærat, et homicidis, et fornicatoribus, et veneficis, et idololâtris, et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure*. Qui autem

venialibus solum peccatis inquinantur, cum sint iusti, jus habent ad regnum; non tamen in illud intrabunt, nisi ab iis se expedierint, vel satisfaciendo in hoc mundo, vel satisfaciendo in purgatorio; quia nihil inquinatum in cœlum ingreditur: *non intrabit in eam aliquid coinquinatum*; dispositio ergo magna ad paradysum est puritas et munditia. Et hæc est etiam magna ad Eucharistiam digne percipiendam dispositio; ad angelicum enim panem manducandum venire non deceret, nisi qui angelica puritate nitent, et sicut caro et anima, per unionem hypostaticam a divino Verbo assumptæ, purissimæ et sanctissimæ extiterunt, ita suo modo caro et anima, quæ per unionem sacramentalem Christo Domino copulantur, purissimæ et sanctissimæ esse debent. Unde clamat sanctus Chrysostomus; manum, os et linguam recipientis Eucharistiam ipsis solaribus radiis debere esse puriora: *quo non oportet esse puriorem lalis fruente[m] sacrificio? quo solari radio non splendidior[m] carnem hanc dividente[m]? Os, quod igne spiritali repletur? linguam, quæ tremendo nimis sanguine rubescit?* Purificate ergo corda et corpora vestra, ut vos ad digne recipiendam Eucharistiam disponatis: *cum puritate et animæ sinceritate*, inquit præfatus Chrysostomus, *ad sumendum hunc cibum accede semper; sine hac ne presumas unquam*. Tandem ad Eucharistiam, sicut ad paradysum se præparare oportet *per timorem*. Quantumvis puri et sancti simus, in peccatum labi possumus et a peccato in infernum; quapropter non presumamus de salute nostra; cum timore eam operemur: *cum metu et tremore vestra salutem operamini*. Timendum quidem, ut vitemus peccata, timendum ut non cadamus in infernum, et timendum, ut vitam æternam obtinere mereamur, quia Dei timor magna ad illam assequendam est dispositio; ut enim ait Spiritus Sanctus, *timor Domini ad vitam*, id est, juxta Glossam, *timor Domini ducit ad vitam*. Nec aliquis superest dubitandi locus, quin Dei timor ducat ad vitam, et sit maxima dispositio ad æternam vitam assequendam, cum eum qui sancto Dei timore configitur, de beatitudine securum et jam beatum proclamet Vates regius, dicens: *beatus vir,*

qui timet Dominum. Dei ergo timor dispositio ad paradysum, est etiam dispositio ad Eucharistiam digne recipiendam, nec aliquis eam sumere debet, quin prius sancto timore cor ejus configatur. Coram Christo, quo in Eucharistia alimur, angelos tremere asserit Chrysostomus: *ea res nos alimur, quam angeli videntes tremunt*; quanto magis nos, eundem Christum manducaturi, timere et trepidare debemus? Cum beatæ Virgini Mariæ futuram in ejus utero Verbi incarnationem annuntiavit angelus, *turbata est in sermone ejus*. Nonne videtur, quod audito hoc nuncio gaudere debuerit Virgo, non turbari? cur ergo turbatur? *Turbata est*, inquit sanctus Petrus Chrysologus, *quia sensit in se supremum suscipi judicem*; si autem Maria, omnium creaturarum plane purissima et sanctissima turbatur et extimescit, cum ad ipsam venit Verbum æternum, ut humanam in ejus utero carnem assumat; cur non timebimus instante communionis tempore, cum idem Verbum humana carne indutum ad nos veniat? Timeamus, fratres, Deum infinitæ majestatis et supremum judicem, qui ad nos venit, timeamus, ne aliquid sit in nobis, quod illi displiceat; timeamus autem timore efficaci, quo ad credendum, ad pœnitendum, ad mutandam vitam et ad omnia quæ ad perfectam præparationem requiruntur, perficienda moveamur. O Domine, confige timore tuo carnes meas, quo confixus, nunquam ad te accedam, quin prius omnibus modis mihi possibilibus me præparaverim. Atvero, o Domine, quia sine tuo auxilio vani essent omnes conatus mei, nec quomodocumque sine te ad tam augustum et tremendum mysterium me præparare valerem, adjuva infirmitatem meam: *responde mihi, accende me, illumina et sanctifica vos tuum, de malitia evacua, imple gratia et plenum conserva, ut ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ; quatenus te manducato, vitam de te, vivam per te, perveniam ad te et repausem in te. Amen.*

EXPLICIT TOMUS SEPTIMUS

SECUNDA PARS CONCIONUM DE SANCTIS.

INDEX

CONCIO UNICA — De Purificatione B. V. Marie	pag. 1
I PARS. — Sacrificum Christi	2
II PARS. — Sacrificum Marie	6
III PARS. — Sacrificum Simeonis	9
CONCIO UNICA — De Sancto Mathia	12
I PARS. — Sanctus Mathias ingreditur domum Christi, quam Judas apostata reliquit	14
II PARS. — Sanctus Mathias recipit favores, quos Judas prodigus dissipavit	18
III PARS. — Sanctus Mathias patitur pro Christo, quem Judas proditor persecutus est	22
CONCIO UNICA — De Sancto Thoma Aquinate	26
I PARS. — S. Thomas fuit plenus scientia	28
II PARS. — S. Thomas fuit plenus veritate	33
III PARS. — S. Thomas fuit plenus sanctitate	37
CONCIO PRIMA — De Sancto Joseph	41
I PARS. — S. Joseph est pater, qui Jesum nutrit	43
II PARS. — S. Joseph est pater, qui Jesum protegit	47
III PARS. — S. Joseph est pater, cui Jesus subditur	51
CONCIO SECUNDA — De Sancto Joseph	56
I PARS. — S. Joseph est sponsus nobilissimus	57
II PARS. — S. Joseph est sponsus sanctissimus	62
III PARS. — S. Joseph est sponsus felicissimus	67
CONCIO UNICA — De Sancto Benedicto	73
I PARS. — S. Benedictus in autro fuit prodigium penitentiae	75
II PARS. — S. Benedictus in claustris fuit prodigium sapientiae	79
III PARS. — S. Benedictus in Ecclesia fuit prodigium sanctitatis	83
CONCIO PRIMA — De Annuntiatione B. Virginis Marie	87
I PARS. — Gloriosum est Marie, quod fiat Dei Mater	89
II PARS. — Gloriosum est Marie, quod voluerit esse Virgo	94
III PARS. — Gloriosum est Marie, quod sit simul Mater et Virgo	97
CONCIO SECUNDA — De Annuntiatione B. Virginis Marie	102
I PARS. — Christus est in B. Virginis utero, ut rex in throno suo	103
II PARS. — Christus est in B. Virginis utero, ut sacerdos in templo suo	108
III PARS. — Christus est in B. Virginis utero, ut Deus in paradiso suo	112

Index.

401

CONCIO UNICA — De Sancto Francisco de Paula	pag. 117
I PARS. — S. Francisci virtus fuit austeritas sine imprudentia	118
II PARS. — S. Francisci virtus fuit clarissima sine vanitate	123
III PARS. — S. Francisci virtus fuit fervens sine inconstantia	128
CONCIO UNICA — De Sancto Marco Evangelista	133
I PARS. — Quid fecit Sanctus Marcus, ut episcopus	134
II PARS. — Quid scripsit Sanctus Marcus, ut Evangelista	140
III PARS. — Quid percussit Sanctus Marcus, ut Martyr	144
CONCIO UNICA — De Sancta Catharina Senensi	149
I PARS. — Sancta Catharina simul cum Christo habuit cor vacuum	151
II PARS. — Sancta Catharina simul cum Christo habuit cor ardens	156
III PARS. — Sancta Catharina simul cum Christo habuit cor consecratum	162
CONCIO UNICA — De Sanctae Crucis inventione	167
I PARS. — Crux est brevis ad caelum via	168
II PARS. — Crux est securus ad caelum via	174
III PARS. — Crux est necessaria ad caelum via	178
CONCIO UNICA — De Sancto Bernardino	182
I PARS. — In S. Bernardino requievit spiritus pietatis	184
II PARS. — In S. Bernardino requievit spiritus scientiae	188
III PARS. — In S. Bernardino requievit spiritus fortitudinis	192
CONCIO UNICA — De Ascensione Christi	197
I PARS. — Quomodo Christus in caelum ascendit	198
II PARS. — Quomodo Christus in caelum intret	202
III PARS. — Quomodo Christus in caelo sedeat	206
CONCIO UNICA — De Sancto Antonio Paduano	211
I PARS. — S. Antonius fuit Apostolus cum Apostolis	213
II PARS. — S. Antonius fuit Doctor cum Doctoribus	218
III PARS. — S. Antonius fuit Propheta cum Prophetis	222
CONCIO PRIMA — De Sancto Joanne Baptista	226
I PARS. — S. Joannes fuit propheta sine voce	227
II PARS. — S. Joannes fuit ponitens sine crimine	231
III PARS. — S. Joannes fuit magnus sine vanitate	236
CONCIO SECUNDA — De Sancto Joanne Baptista	240
I PARS. — S. Joannes Baptista est homo omni alio homine major et humilitatem sectatur	241
II PARS. — S. Joannes Baptista est homo qui vocatur Angelus et penitentiae adheret	245
III PARS. — S. Joannes Baptista est homo, qui aestimatur Christus et laudat Christum	249

CONCIO UNICA — De Sancto Petro	pag. 253
I PARS. — Petri penitentis lacryma	> 254
II PARS. — Petri, ut praelati, elevatio	> 259
III PARS. — Petri Apostoli erga Christum amor	> 263
CONCIO UNICA — De Sancto Paulo	> 267
I PARS. — S. Paulus fuit Apostolus Christi et inter Apostolos zelatissimus	> 269
II PARS. — S. Paulus fuit Doctor nationum, ac inter Doctores humillimus	> 273
III PARS. — S. Paulus est vas electionis et inter electos Christo simillimus	> 277
CONCIO PRIMA — De SS. Sacramento	> 280
I PARS. — Fide firma credendum est, Christum esse realiter in Eucharistia	> 282
II PARS. — Fide generosa et triumphante credendum est, Christum esse realiter in Eucharistia	> 287
III PARS. — Fide efficaci et operante credendum est, Christum esse realiter in Eucharistia	> 293
CONCIO SECUNDA — De SS. Sacramento	> 297
I PARS. — In Eucharistia admiremur bonitatis Christi excessus	> 298
II PARS. — In Eucharistia admiremur sapientie Christi adventiones	> 303
III PARS. — In Eucharistia admiremur potentie Christi prodigia	> 307
CONCIO TERTIA — De SS. Sacramento	> 312
I PARS. — Indigna communio est infanda hypocrisis	> 313
II PARS. — Indigna communio est gravis ingratitude	> 317
III PARS. — Indigna communio est horrendum sacrilegium	> 323
CONCIO QUARTA — De SS. Sacramento	> 328
I PARS. — Ante Eucharistie receptionem peccator examinare debet conscientiam suam	> 329
II PARS. — Ante Eucharistie receptionem peccator sua detestari debet peccata	> 333
III PARS. — Ante Eucharistie receptionem peccator omnia peccata mortalia confiteri debet	> 337
CONCIO QUINTA — De SS. Sacramento	> 341
I PARS. — Antequam peccator ad sacram Communionem accedat, destruere debet in semetipso spiritum luxurie	> 343
II PARS. — Antequam peccator ad sacram Communionem accedat, destruere debet in semetipso spiritum avaritie	> 347
III PARS. — Antequam peccator ad sacram Communionem accedat, destruere debet in semetipso spiritum vindictae	> 351

CONCIO SEXTA — De SS. Sacramento	pag. 356
I PARS. — Antequam peccator sanctissimum Eucharistie Sacramentum recipiat, mutari debet vere	> 357
II PARS. — Antequam peccator sanctissimum Eucharistie Sacramentum recipiat, mutari debet totaliter	> 362
III PARS. — Antequam peccator sanctissimum Eucharistie Sacramentum recipiat, mutari debet constanter	> 366
CONCIO SEPTIMA — De SS. Sacramento	> 371
I PARS. — Ante Communionem suspirandum ex desiderio	> 372
II PARS. — Ante Communionem suspirandum ex amore	> 377
III PARS. — Ante Communionem suspirandum est ex gaudio	> 382
CONCIO OCTAVA — De SS. Sacramento	> 386
I PARS. — Ad Communionem quisque se preparare debet sicut ad mortem	> 388
II PARS. — Ad Communionem se quisque preparare debet, sicut ad iudicium	> 392
III PARS. — Ad Communionem se quisque preparare debet, sicut ad Paradisum	> 396